

SUSCRIPCIO
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranger. 9'00 id. id.
Pagant per avang, una preta de rebuda

EL POBLE: CATALA

REDACCIO Y ADMINISTRACIO
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
EXPRESSA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 3 TERC.
TELÉFONS
REDACCIO, 723 - IMPRENTA, 2.290

ANY IX.-NUM. 2.848 BARCELONA, DISSABTE 28 DE DESEMBRE DE 1912 UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

QUEVIURES Y VINS

Extens y variadíssim assortit en
**Xampany, Licors,
Vins generosos, Turróns**

Caixes, cistells y figures adornades
Embutits, Fiambres, Faisans, Porsellet replé, etc.

Articles de primera calitat. - Preus limitats

Desde el 27 de Diciembre
**Exposició parcial y venda de
JUGUETS y ARTICLES pera REGAL**

SECCIO DE ROBA BLANCA (SEGON PIS)

Equips pera nuvia, compostos de 93 prendes, 1050
amb encaixos y brodats. . . . per Pesseles
Equips pera nuvia desde Ptes. 750 a 10000

Bàsculas-Caixes Pibernat

per Cabals
Avinyó, 8-10

Veritats

El partit radical, y es de suposar que la Conjunció, comensen una campanya violenta contra la possibilitat de que els conservadors puguin tornar a esser poder a primers d'any.

Nosaltres no hi creiem en la tornada immediata dels conservadors; no perquè una forsa política s'hi oposi, sinó per la voluntat del propi Maura, el qual exerceix sobre'l partit liberal una mena de poder moderador. El tristament famós que fe conservador vol, sens dubte, obtenir modificacions en la política dels liberals y menassa amb demanar el govern. Li convé, ademés, actuar com a substitut inevitable, pera que la tornada dels conservadors no constitueixi una sorpresa y poder comprovar l'intensitat y el caràcter de la protesta que produirà.

Els republicans, tots els republicans, fan bé de pendre posicions agressives. En Maura no pot optar al poder, sense rectificar la seva concepció del govern. Ell va anar a la guerra de Melilla sense cap preparació militar, a espalles del Parlament y elegit amb el codi penal y una efectiva suspensió de garanties, tota discussió y protesta contra la bèlica aventura. Y quan la protesta aconseguí alades trágiques, quan l'aspecte de la guerra perdonava el drama popular, quan se produí una insurrecció, ni més greu, ni més intensa que les anteriors insurreccions espanyoles, ell, en Maura, afegí sang a la sang y no mancà més que els caps dels insurgents pengessin del ministeri de la Governació, pera que Espanya semblés una nació de civilització inferior. Allò constituí no un restabliment del dret, sinó una nova vulneració seva; no un càstic, sinó una venjança; no un govern, sinó un aplec de dictadors en exercici neronià.

Recent està l'exemple de Portugal. Un còmic cos d'exèrcit, però un cos d'exèrcit monàrquic invadí Portugal, atacant les plasses fortes de la frontera. Fou venut y les forces republicanes capturaren molts facciosos, amb les armes a les mans, entre ells, un dels capitans, l'Almeida. La República portuguesa, per instint de vida, per fanatisme de règim nou, per ofusca ment polític, hauria pogut fusellar y condemnar durament als facciosos, y no obstant, els republicans portuguesos, en nom de la Democràcia, tres vegades santa, respectà les seves vides y la pena més grossa que els tribunals imposaren fou la de sis anys de presó. També a Portugal, els governants republicans defensaven l'orde, la pau ciutadana y el principi d'autoritat, com els governants espanyols de 1909, y no fusellaren, no empresonaren a perpetuitat, limitant a sentències que no passaven de presó correctoral. Amb en Maura y en la Cierva resuscitava l'absolutisme espanyol, aquella vella crueltat que encara fa parlar per Flandes y altres innombrables llocs, de la furia espanyola. A Portugal regix la Democràcia, la llei plena de la nova pietat inteligent.

Els conservadors no poden constituir

govern. Ho diem com a homes, no pas com a republicans, perquè com a republicans desitgem un enemic fort, noble y brutal, que encengui l'ànima. Els liberals estan constituïts tot, compran tot, y els republicans hem d'abominar aquest ambient de vils transigències y de venalitats, algunes de les quals, el públic comenta en mitg de la plassa pública.

Ara tothom crida: Contra els conservadors! Molt bé, contra els conservadors, però, amb què? El partit republicà caldreix d'una preparació revolucionària. Un partit hi ha, el radical, que ha fet de la revolució plataforma electoral y econòmica, y els radicals no disposen de diners, fora den Lloroux, ni d'armes, que si n'hagués tingut, don Alexandre Lerroux ja les hauria venut. Hi cab un moti. Mes en un moti algun anònim hi perdria la vida, y ja amb la sang, ja amb una taca trágica pera mantenir la protesta, alguns senyors descalificats trobarien altra vegada un mirallat pera resuscitar il·lusions populars.

Contra els conservadors, sempre, sempre; però intel·ligentment, amb organitzacions que inspirin fe en lo fructuós de la protesta. En Maura es un nom odiós, el record de 1909 persisteix, an el poble se li pot donar una bandera circumstancial, però fentho tot amb seny y sense cridories populaxeres. Nosaltres anirem a la protesta, però no a una representació de comedians, entesos excessivament en l'art del datigullos.

De Política Notes y comentaris

La llibertat de conciencia

El Tribunal Suprem ha confirmat la sentència recaiguda contra Tomás Bretón, pastor protestant de Montserrat y Josep Boix, excalde de la sudita població, processats y condemnats per no haverse descobert al pas d'una professió el dia de Tots Sants.

Evidentment, la llibertat de conciencia, a Espanya, segueix essent un mite.

Per si en Maura puja...

La «Juventud Reformista» celebrará yaris actes públics pera oposarse a la tornada dels conservadors al poder.

Avui, a la nit, amb el mateix objecte, se celebrará un miting en el Centre Republicà Reformista del districte segon, en el qual hi pendran part oradors pertencents a les joventuts conjunciionistes.

Varies

Aquest vespre se celebrará junta general ordinària a l'U. F. N. R. del districte segon, pera l'aprovació dels comptes y renovació parcial de Junta Directiva.

—Els lerrouxistes, a l'arribada a Barcelona dels seus diputats a Corts, volen tributarlos un homenatge de simpatia.

Per què?

Dr. Serrallach

Vies urinàries
12 a 3 y 6 a 7. Pelai, 40.
Consulta econòmica, de 7 a 9. Jovellanos, 2.º 9

Almoina espiritual

Pera don Josep Maria Roca

En aqueixes diades de festa grossa rememoradores dels primers episodis d'aquella historia de pietat comensada en l'establi de Bethlem y finida en la montanya del Calvari, no hi ha apenes un escriptor que no hagi dedicat algunes ratlles sentimentals comentant el contrast que ofereixen les llars dels rics, plenes d'expansió y d'abundor, amb les dels pobres plenes de tristesa y escassetat.

Realment, aqueixos comentaris anyals sobre'l vell tema de les desigualtats humanes subratllades crudelment en els jorns de les grans festivitats, que la consuetud imposa sien celebrades amb gentilic regositg, comensen a no oferir l'originalitat desitjada y a promoure la ganyota despreciable dels exquisits.

No serem nosaltres, que sentim com ningú un funestíssim respecte a l'estètica dels vials, els que tornem a parlar de gent famolenca o mal nodrida desfilant enfront dels aparadors rublerts de totes les fantasies pantegreüques, ni dels sense llar que oviren els resplandors orgiàcs dels grans palaus confortables mentre són aconduïts per agents de vigilància al calabós dels vagabons.

Fora sanities per l'egoisme social insistir sobre això, mes no es cosa de caure en baixesa per una esgarifansia menys y una quixotada més en nostra vida intel·lectual.

Però caldría que parlessim d'una altra mena de disort encara més afflictiva. Els que pateixen fred y gana en les nits de joia en les quals se commemora el naixement del Redentor, poden haure l'aliment d'un bes y poden esser abrigats per uns braços amorosos mentre esperen un socors probable. Deuen sentirse l'ànima més adolorida al recordarse de les festes de família, aquells que no tenen de família, aquells que's troben sols al costat de cent companys d'una mateixa orfanca, els que's veuen abandonats baix la paternal protecció d'una misericordia colectiva, els que pateixen de tristot dins l'alegria reglamentada y són ben aconduïts per unes mans que com més maternes siguin, més fan trobar l'anyor les de la propia mare inconeguda.

Y heusaquí com jo pensant això l'altre dia, vaig trobar-me dins la Casa de Caritat. L'amplia casa dels fills abandonats. Se tractava d'una almoina espiritual que un mestre de música d'aquesta ciutat anava a ofrenar als assitits. En l'espaiosa sala del teatre, sobre les taules del petit escenari s'hi enquibla pesosament una nombrosa orquestra. Unes quantes senyoretes de distints estaments, desde la que fa de l'art un luxe fins a la que de l'art n'espera el seu benestar futur, s'hi eren acoblades amb uns quants dignissims professors. Hi eren amb llurs violins, violes, violoncels y demés dignitats instrumentals, disposats a donar una hora de noble delectació als pobres assitits. Al fons de la sala decorada de tot just, ficat dins una bastida, s'aixecava l'abet alegoric, un abet altíssim que tocava la curva parabòlica de la volta imensa. L'aixam de nois y noies amb llurs davantales d'hospicians frass-javen abax amb clares sonoritats d'acuellada. L'arbre de rames fosques comensava a poblar-se de joguines prometedores d'una vetlla de Nadal pròdiga y consoladora. Y jo m'imaginava l'escena y tot imaginantla y tot sentint aqueix mormull discret de una orquestra que afina, tan gran a l'impaciencia dels oïts, y tot mirant a la multitud de convidats y a les cares palides dels infants, vaig sentir com se'm nuava el cor y com se'borraven les imatges dels meus ulls deplorablement humits.

Així, amb la sensibilitat sobredada, se m'apropà un cavalier. No m'era pas desconeguda la noblesa de la seva fessomia ni el seu port distingit, ni aquella veu afable que'm saludava amb paraules massa grates pera esser transcrites. No diré'l seu nom. Un nom propi posat aquí, per prestigiós que sigui, trauria tal volta el perfum d'emoció que haurien de tenir aqueixes ratlles. N'hi ha prou que us digui que va sollicitar el meu concurs, la meua insignificant colaboració de escriptor sincer. Se tractava de fer els possibles, de tocar els cors, d'aplegar voluntats y iniciatives pera borrar del tendre magí d'aquells centenars de criatures l'idea de l'assil. Res més que això.

Oh! llavis meus, jo no he escoltat pas de llavis humans un projecte tan caritatiu!

Més tard la frescor, la sobrietat, la gracia, el nobilíssim enjogassament de la

amb el vostre castellà tradit faven catinhanit insensiblement als lectors de fora; y de tal manera, que demà quan prenguin en ses mans la Revista escrita en català del que ara s'escriu, gairebé no s'en adonaràn. Però, confesseu que es una ben pobre excusa. Y encara, hi haurà algun indiscret que us demani la llista dels suscriptors d'ultra-Ebre.

Federals de Madrid

A jutjar pels manifestos que publica cada trimestre y pels acords que adopta cada mes, encara existeix a Madrid un Consell Nacional Federalista. No sabem quins cavallers el formen, ni quin ilustre patrici el presideix. Però de lo que no pot dubtar-se es de la vitalitat de tal organisme, el qual ha acordat ara mateix fer no menys de setze declaracions públiques, acuradament catalogades en una nota oficiosa que hem vist publicada en alguns comptats periòdics.

El nombre d'aquestes declaracions deu estar sens dubte en proporció amb l'importancia y l'influencia de l'organisme que les fa. En elles no s'ha oblidat res: hi ha desde el «veto» a la tornada dels conservadors al poder, a la supressió de tota mena de contribucions indirectes; desde la protecció a la riqueza agrícola, industrial y comercial, a la desaparició de l'analfabetisme; desde la supressió dels drets d'exàmens a l'abolició de la pena de mort.

La minuciosa complexitat dels acords y la puntualització de cada extrem, revelen que els autors de les setze declaracions han comprés que passaràn a la posteritat y constituiràn un preciós document pera la historia.

Es natural que, al tractar de tots els aspectes del problema espanyol, el Consell Nacional Federalista tracti del projecte de Mancomunitats. En aquesta qüestió, com en totes les altres, els pera nosaltres incògnits consellers havien de dir la seva paraula. Y l'han dita aquesta paraula, en la declaració número 6, que pera's efectes consegüents reproduïm a continuació:

«Sexta. Que el projecte de ley de Mancomunitats, como ya tiene dicho este Consejo, es nocivo para la libertad, y en un todo contrario al sistema federal, siendo necesario para que pueda ser viable —que las prerrogativas que en él se han de conceder a las regiones formadas se hagan extensivas a los Municipios, dentro de su círculo de acción, y que no se limiten los sagrados derechos del ciudadano.»

No sabem quin estudi deuen haver fet del projecte de Mancomunitats els senyors del Consell Nacional Federalista pera que puguin haver trobat que es nociu a la li-

bertat y que limita els esgrats drets del ciutadà. Però no deix d'esser un fet tristament curiós el de que quan tots els partits d'Espanya se mostren favorables a un projecte que significa l'entrada en el camí de l'autonomia, sigui un partit de titulars federals espanyols el qui s'hi mostri contrari. Els partits unitaris l'accepten; el mateix Lerroux hi posa el «visto bueno»; el deadem del socialisme obrer, en Pau Iglesias, el vota. Y són els pretesos doctes espanyols del gran Pi y Margall els qui's creuen en el cas de publicar manifestos y declaracions contra'l projecte. Oh, Mestre, perdónals, que no saben lo que's fan!

De segur que'ls consellers pseudo-federalistes s'han documentat sobre'l projecte de Mancomunitats en les planes d'«El Imparcial». Això ho fa creure l'alusió als municipis, pera'ls quals demanen l'extensió de les prerrogatives de les regions que's formen. El mal està en que entre les prerrogatives possibles de les hipotètiques Mancomunitats no n'hi ha cap de caràcter municipal. Necessiten els municipis, certament, facultats noves que's donin en el seu propi cercle d'acció una ampla autonomia. Però són facultats diferents de les de la Mancomunitat y no afecten pera res aquesta. Si's vol ampliar les llibertats municipals, millor; més per això no cal pas oposarse a les llibertats regionals (o nacionals, en el cas de Catalunya). Prou se coneix que'ls senyors del Consell Nacional Federalista aprenen més de política en els articles den López Ballesteros que en els den Pi y Margall.

Federals d'aquesta mena no honren gaire el nom gloriós del vell partit, ni el record immortal del Mestre. El millor homenatge an aquest fora dissoldre d'un cop organitzacions mortes, que ja no més serveixen pera donar falsos títols decoratius a mitja dotzena de prohoms de tercera fila y pera fer ridícules parodies de Consells y Assemblies, de manifestos y declaracions.

Lunch popular en honor de l'Iglesias

El diumenge que ve, a les sis de la tarda, tindrà lloc al Mundial Palace, un lunch popular, en honor de l'ignasi Iglesias.

Acabat el lunch, la comissió que organissa l'homenatge a l'extim dramaturg, li entregará l'album amb les firmes dels seus admiradors.

En aquesta Redacció se venen tickets pera assistir al lunch, al preu de 1'60 peseta. També s'en venen a la llibreria L'Avenç.

En Melquíades Alvarez y la monarquía

L'«ilustre quefe», deserta del camp republicà?

Pera ningú que's preocupi de coses polítiques ha passat inadvertit que desde la mort den Canalejas en Melquíades Alvarez ha deixat d'actuar d'una manera activa y ostensible, com fins ara, en la vida política espanyola.

D'aquest inexplicable retraïment, tan improp del temperament del equefes reformista, un diari ben poc sospitós de sectarisme polític, «Las Noticias», va pendren peu pera publicar un article en el qual s'apunten les probabilitats que existien de que en Melquíades Alvarez se passés amb armes y bagatges a la monarquia.

Nosaltres varem limitarnos a reproduir l'article, sense afegirhi, per la nostra part, cap comentari.

Avui, amb major fonament de causa, podem ja parlar per compte propi y informar a nostres lectors d'algunes coses que bé podrien esser transcendents.

No es un secret pera ningú que en Melquíades Alvarez, per la seva posició dretista en les files del republicanisme espanyol, se troba més a prop del liberalisme monàrquic que del radicalisme republicà.

Això va portarlo al famós eblaque de las izquierdas, y de tothom es sapigut que ben poc va mancar pera que acceptés sense escrúpuls una cartera ministerial.

El partit liberal dinàstic comptava amb un home d'innegables prestis, en Josep Canalejas. Per la seva valú y per la seva tradició política, per la seva gestió governamental y per la seva acometivitat, era l'únic que podia portar a la monarquia, afibida y desacreditada, una sana y liberal orientació.

La monarquia comptava amb un home de real y positiva valú, que sobressortia per damunt dels tradicionals ministres del etorn pacífic, gastats y envellits, que han portat a Espanya a la miseria y a la ruina.

Era, doncs, inútil pensar que, en aquestes circumstancies, ningú pogués usurpar an en Canalejas la seva representació.

Evidentment, ell era l'home en qual prestigi havia d'apuntalarse la monarquia tambalejant.

L'esperat atentat de que fou víctima, y que acabà amb la seva vida, feu que la situació sofriís un canvi fonamental.

Mort en Canalejas, ha desaparegut l'obstacle y es pera en Melquíades Alvarez més planer el camí que ha de conduir-lo directament al camp monàrquic.

A la monarquia ja no li resten homes, y es per això que en Melquíades, que ha demostrat no sentir grans amors per les solucions republicanes, pot prestarli un bon servei.

El partit liberal dinàstic s'ha quedat sense quefe y sense homes que dignament ho puguin esser.

Dr. Lluís de March

FILLS DE F. MAS SARDÀ

RAMBLA DEL CENTRE, 32 - BARCELONA

Negociem els cupons interior y amortissable al quatre per cent. Venciment 1 de jner 1913. Paguem el cupó número 18 de les Accions Foment d'Obrers y Construccions.

